3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىندەگى ئاگىمە ئەماجلىسىنىڭ رۇھىن ۋىرەنەيلى، دايەكتىلەندىرەيلى

جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇلۇشىنايىق

شاپشال:

اۋىلدا ايشقىتالعان باقىت كارتىناسى

جاپىياي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇ، "ئۇز قالاعا، مەڭ اۋدانعا، ون مەڭ قىستاقتا تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ ساپارى"

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ئىتلشىسى ۋاڭ يۇڭفي

كەشقۇرىم، كۇن شاپشال سىبە اۋتونومياليا اۋدانىنىڭ 10 مەڭ مۇلىق ورگانيكالى كۇرىش، قىسقىش باعمىشلىق كاسىپ سالاسى بازاسىنا التىن نۇرىن توگىپ تۇردى. قىسقىش اۋلاپ ابىگەرلەنىپ جۇرگەن كەن اۋىلى قولتىق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى حان جۇنچياڭنىڭ كولەڭكەسى شۇ بەتىنە ئتۇسىپ تۇر. 6 ـ ايدا سۇعا قويا بەرىلگەن 360 كيلوگرام بالاپان قىسقىش بازارعا سالىندى، مەجەمەن ئونىم مولشەرى ئبىر تونناداڭ اسىپ، ئار كيلوگرامنىڭ 120يۋاندىق باعامەن ساتىلۇى وعان قۇانىش سيلادى.

10 مەڭ مۇلىق ورگانيكالى كۇرىش، قىسقىش باعمىشلىق كاسىپ سالاسى بازاسى ـــ شاپشالدىڭ كاسىپ سالاسىن دامىتىپ، قىستاق تۇرعىندارىن بايۇعا، دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە تالپىنۇعا جەتەكتەيتىن شارا. 2014 ـ جىلدان 2016 ـ جىلعا دەيىن وسى اۋداندا 29 كەدەي قىستاق ارت ـ ارتىنان كەدەيلىك تىزىمىنەن شعارىلدى، كەدەي اۋدان دا رەسمي تۇردە "كەدەيلىك قالپاعىن الىپ تاستادى". وسى نەگىزدە شاپشال كاسىپ سالاسىن دامىتۇ ارقىلى جۇمىستانۇدى، كىرىستى ارتتىرۇدى جەبەۋ، ەكولوگيانى قورعاۋ، مادەنيەتتى كوركەيتۇ سىندى اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۇدىڭ جاڭا جولىن اشىپ، تىنىش تا بەرەكەلى باقىتتى تۇرمىس كارتىناسىن بىرتە ـ بىرتە سۇلبالاۋدا.

كاسىپ سالاسىن دامىتۇ ارقىلى جۇمىستاندىرۇدى، كىرىستى ارتتىرۇدى جەبەدى

بىيل جۇماكەرىم تۇقتاسىنىڭ ەكى تىلەگى بار ەدى: ئبىرى، تۇرمىستىق جەڭىل ماشينا ساتىپ الۋ بولسا، ەندى بىرەۋى، داڭقپەن كومۇنيستىك پارتيا مۇشەسى بولۇ. "پارتيانىڭ ارقاسىندا وسىنداي تاماشا تۇرمىسقا قول جەتكىزدىك، مەن پارتياعا مۇشە بولپىپ، حالىققا ئتىپتى جاقسى قىزمەت وتەيمىن"، ـ دەدى ول.

دۇيشىنرۇ اۋىلى فيبيك قىستاعىنداعى تۇرعىنداردىڭ بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا ئالى كەدەيلىكتەن ارىلا قويماعاندىعىنا كىم نانسىن. 5 جىلدىڭ الدىندا كۇيەۋى ەكەۋى اۋدانداعى چۇاڭجين مال شارۇاشىلىعى شەكتى سەرىكتەستىگىنە بارىپ باعمىشى بولادى. سول كەزدە ولار جاتاعان كەرپىش ۇيدە تۇراتىن، اۋىلى 50 مەڭ يۇان بەرەشەگى دە بار ەدى.

سەرىكتەستىككە كىرگەننەن كەيىن، بەينەسى جاقسى بولعاندىقتان، بىرەۋى، سىبىر ساۋۇ زالىندا بانجاڭ بولسا، ەندى بىرەۋى، مال دارىگەرى بولادى، ەڭبەكاقىلارى جەكە ـ جەكە 5000 نەشە يۇانعا جانە 4000 نەشە يۇانعا جوعارىلادى. "كىرىسىمىز مولايىپ، قارىزدى قايتارىپ بولدىق، جاڭا ۇي سالىپ، جاڭا جيھاز ساتىپ الدىق، بانكەگە قويعان امانات اقشامىز دا بار بولدى"، ـ دەدى ول جايدارلانا.

بىيل جۇماكەرىم سەرىكتەستىكتىڭ پارتياعا مۇشە بولۇ بەلسەندىسى بولدى. "قالادان ۇي ساتىپ الىپ، اتا ـ ەنەمدى جانە 2 بالامدى اۋدان قالاشعىنا اكەلىپ بىرگە تۇرمىس كەشىرۇدى ويلاپ ئجۇرمىن"، ـ دەدى ول.

2017 ـ جىلى قۇرىلعاننان بەرى، چۇاڭجين مال شارۇاشىلىعى شەكتى سەرىكتەستىگى جەرگىلىكتى ورىننان 509 ادامنىڭ جۇمىستانۇىنا جەتەكشىلىك ەتتى، ونىڭ ۇستىنە "سەرىكتەستىك + سەلبەستىك ئتتى ورىننان وسىنداي ەگىنشى ـ مالشىنىڭ كىرىسىن ارتتىرۇعا جەبەۋشى بولدى. "ئبىز 2022 ـ جىلعا دەيىن جارىنانى بازارعا سالۇ نىساناسىن ىسكە اسىرىپ، 2025 ـ جىلعا دەيىن 13 مەڭ شارۇا وتباسىن جەتەكتەۋدى نىسانا ەتتىك"، ـ دەدى وسى سەرىكتەستىك پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى لي جيۇڭچۇن.

سوڭعى جىلدارى شاپشال كاسىپ سالاسى ارقىلى جۇمىستاندىرۇعا جەتەكشىلىك ەتۇدى كورىنەكتىلەندىرىپ، جۇمىستاندىرۇ ارقىلى كىرىس ارتتىرۇدى جەبەپ، اۋىل شارۇاشىلىعى قوسىمشا ونىمدەرىن مانەرلەۋ، توقىماشىلىق، كىيىم ـ كەشەك، نان شارۇاشىلىعى سياقتى ەڭبەككۇش شوعىرلانعان كاسىپ سالالارىن دامىتىپ، ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ قالتالارىن قامپايىتتى.

كاسىپ سالاسىن دامىتۇ مەن ەكولوگيالىق ورتانى قورعاۋعا تەڭ ئمان بەردى

بۇرىنعى ۇشى ـ قيىرسىز قۇم ـ توپىراق بۇگىن جاسىل جەلەك جامىلعان ورمانعا اينالدى.

3 جىلدىڭ الدىندا قاينۇق اۋىلى شوڭبۇلاق قىستاعى مەن چيەجي قىستاعىنىڭ تۇيىلىسكەن جەرىندە ئبىر قۇلازىعان قۇمدى دالا بار بولاتىن، كۇن بويى قۇمدى بوران سوعىپ، بارلىق جەردى سور باسىپ جاتاتىن. بۇل كۇندەرى بۇل جەر جاسىل جەلەك جامىلىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كىرىستەرىن ارتتىرىپ، اۋقاتتانۇدىڭ "ىرىستى القا بىنا" اينالدى. ويپاڭ جەر، بالىق كولشىكتەرىنەن ساعىم ويناپ، ومىرشەڭدىك كۇش تاسقىندادى.

9 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى چيەجي قىستاعىنىڭ تۇرعىنى مانا ينۇس ورمان القابى اراسىنداعى تام شىلاتىپ سۇارۇ قۇبىرلارىن كومۇمەن قاربالاس بولدى، ورماندى القاپتى باسقارۇ ـ قورعاۋ وعان اي سايىن 1000 يۇان تۇراقتى كىرىس تابۇعا مۇمكىندىك تۇدىردى. "بۇرىن جەر سالعاندا كىرىسىمىز جوعارى ەمەس ەدى، مەن تاۋەكەل دەپ ەگىستىك جەرىمدى كوتەرەمگە بەردىم، ورمان الىپ قابىن باعىپ ـ باسقارۇدا تۇراقتى كىرىسىم بار، قولىم بوساي قالعاندا جايما جايىپ قاقتاما ەت ساتامىن، ئبىر ايداعى كىرىسىم دە از ەمەس"، ـ دەدى ول قۇانا كۇلىپ.

ئۇيسىن تاۋى ەتەگىندەگى وسىناۋ القاپ بۇرىن قۇرعاق ادىرلى جەر بولاتىن، شارۇالاردىڭ جەردەن ئناپاقا تابا قويۇى تىم قيىن بولاتىن. سوندىقتان اۋدان "ەكولوگيا + كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ" وي جەلىسىن ورتاعا قويىپ، وسى جەردەن 300 مەڭ مۇلىق ەكولوگيالىق، ەكونوميكالىق ورمان ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ينىجەنەرياسىن اتقارىپ، الما، ورىك، شينەمەي، ت.ب ەگىپ، ەكونوميكالىق ونىمدىلىككە قول جەتكىزۇ ـ مەن بىرگە، ەكولوگيالىق ونىمدىلىككە دە جەتتى.

ەكونوميكالىق ورمان "سەرىكتەستىك + شارۇا وتباسى" باسقارۇ ـ قورعاۋ ئادىسىن اتقارىپ، ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلارىن ورمان قورعاۋ توبىنا قوسىپ، ئار كەدەي وتباسى 50 مۇ جەمىس اعاشىن باسقاردى، الدىڭعى 5 جىلدا تابىس بولماعان كەزدە جىل سايىن ئار وتباسىنا 12 مەڭ يۇان كومەك قاراجات بەرىلدى؛ 5 جىلدان كەيىن كومەك قاراجاتى ەندىگارى تاراتىلمادى، جەمىس اعاشى كىرىسىنىڭ %30ى كەدەي وتباسىلارىنا بەرىلدى.

بۇل كۇندەرى اۋتوموبيل ايداپ شاپشالدىڭ ئاربىر اۋىل ـ قالاشقتارىنا بارساڭىز، كاسىپ سالاسىنىڭ دامعاندىعىن بايقاۋمەن بىرگە، ورتاسىنىڭ دا كورىنىپ تۇرعاندىعى بولادى، بۇكىل ەلدەگى بىردەن ـ ئبىر سىبە اۋتونوميالى اۋدانى بولعاندىقتان، مادەنيەت پەن ساياحات ئبىر تۇلعالارىنان سىبە بايىرعى قالاسى توڭىرەكتىڭ ئتورت بۇرىشىنان كەلگەن ساياحاتشىلاردى باۋرادى. اۋتونوميالى رايوننىڭ ساياحات كاسىبىن زور كۇشپەن دامىتۇ ايماق السىنا ىلەسە، سىبە بايىرعى قالاسىنا ساياحاتتاي كەلەتىن ادام سانى جىل سايىن كوبەيىپ، جەرگىلىكتى ورىنعا كوپتەپ ساياحاتشى تارتىپ، تۇتىنۇدى جەبەپ، جۇمىستانۇدى ارتتىردى.

بەسسۇمۇل قالاشعى بەسسۇمۇل قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ان جۇنچيڭ سىبە حالىق ئانىنىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىنىڭ مۇراگەرى، قازىر سىبە بايىرعى قالاسى كورىنىس ئوڭىرىنىڭ كونسەرت قويۇ بولىمىندە جۇمىس ىستەيدى. ونىڭ قىزمەتى كونسەرت قويۇشى ارتىستەرگە سىبە اندەرىن ۇيرەتۇ، ادەبيەت ـ كوركەمونەر كونسەرتتەرىن جۇرگىزۇ، ت. ب. "ئبىز اي سايىن 4000 يۇاننان استام اقشا تابا الامىز، مادەنيەتكە مۇراگەرلىك ەتۇمەن بىرگە، كىرىسىمىز دە ارتتى"، ـ دەدى ول كۇلىمسىرەپ.

"اينالىپ كەلگەندە، باتىسقا قونىس اۋدارۇ رۇحى ـــ وتانشىلدىق رۇح. سىبە ۇلتى ـــ جۇڭحۇا ۇلتى ۇلى شاڭىراعىنىڭ ئبىر مۇشەسى، سىبە ۇلتى مادەنيەتىنىڭ كوزىن اشۇ ئار ۇلتتىڭ جۇڭحۇا مادەنيەتىن شىنايى مويىنداۋىن ارتتىرۇىنا پايدالى، ۇلتتار ىنتىماعىن العا باستىرۇعا پايدالى"، ـ دەدى شاپشال باتىسقا قونىس اۋدارۇ مادەنيەت، ساياحات كاسىپ سالاسىن دامىتۇ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ورىنباسار باس ديرەكتورى تۇڭ شىپىڭ.

شاپشال جەرگىلىكتى ەرەكشەلىككە يە مادەنيەت بايلىعىنان ويداعىداي پايدالانىپ، مادەنيەت، ساياحاتتى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋمەن تىعىز بىرلەستىرىپ، اۋىل ـ قىستاقتى كوركەيتۇمەن ئتارتىپتى ۇشتاستىرىپ، سىبە بايىرعى قالاسى مادەنيەت ساياحاتى، قازاق سالت ـ سانا ساياحاتى سياقتى اۋىل ـ قىستاق ساياحات نسانداردىن بلگەرلەتىپ، كاسىپ سالاسىن دامىتۇمەن بىرگە، جۇڭحۇا مادەنيەتىن اسقاقتاتىپ، اۋىل ـ قىستاقتى كوركەيتۇگە رۇح ۇستەدى.

ارباعا جەگىلگەن ەسەكتەر اۋقاتتانۇدىڭ جاڭا كاسىپ سالاسىن جارىققا شىعاردى

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋ شەشۇشى شايقاسىنىڭ شەشۇشى جاڭسىنە قول جەتكىزەيىك . كەدەيلىك قالپاعى السباعان كەدەي اۋداندارىدا شايقاستى قاداعالاۋ

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىلەرى لىۋ ـ ي، جىڭ جو، زوۋ ـ ي، جۇڭ جاۋفىڭ

بۇرىنداري ەسەك ـــ گۇما اۋدانىنداعى شارۇالار ەڭ تانىس ئۇي حايۋانى بولاتىن، نەگىزىنەن اربا سۇيرەۋگە پايدالانىلاتىن. بۇگىنگى كۇندە ەلەكترسيكل سياقتى قاتىناس قۇرالدارى ەسەك اربانىڭ ورنىن باستى، ايتسەدە، "جۇمىسسىز قالعان" ەسەكتەر ئتىپتى دە زور رولدارىن ساۋلەلەندىردى ـــ گۇما اۋدانىنداعى كەدەي بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كىرىستەرىن ارتتىرۇنداعى جاڭا كاسىپ سالاسىنا اينالدى.

9 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى گۇما اۋدانىنىڭ مۇكويلا اۋلى مەن جياشين قىستاعى ولشەمدەنگەن ەسەك باعمىشلىعى ورتالعندا ەسەكتەر قورا ىشىندە اينالىپ ئجۇر، سالامات تۇرىپ قورا ـ قالتىقىنى تازالاۋمەن قاربالاس، باقتاشلىق قىزمەتى گۇما اۋدانى كلى ياڭ اۋلى يۇلعۇنجاي قىستاعىنان كەلگەن وسى ايەلگە ايىنا 3000 يۇانعا جۇىق كىرىس سيلاۋمەن بىرگە، ونىڭ كەدەيلىكتەن تۇبەگەيلى ارىلۇىنا دا سەپتىگى ئتيدى.

"قازىر مەنىڭ ايلىق كىرىسىم بۇرىنعى كەزدە وتباسىمزداعى 3 ادامنىڭ تاباتىن اقشاسىنان الدە ـ قايدا كوپ"، ـ دەدى سالامات قۇانىشتى تۇردە.

سالاماتتىڭ دەن قويا ەسەك باعۇىنىڭ استارىندا تەز قارقىنمەن جەتىلىپ كەلە جاتقان كاسىپ سالاسى جاتىر.

سوڭعى جىلدارى گۇما اۋدانى باستاماشى كاسىپورىنداردىڭ جەتەكشىلىك ەتۇىنە سۇيەنىپ، شوعىرلى باعۇ، ئبىر تۇتاس باسقارۇ، پايدا ئبولىسۇ تيجارات ۇلگىسىن قولدانىپ، ەسەك كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزارتتى، اسىرەسە، ەسەك ئسۇتى ۇستەمە قۇنى جوعارى مال شارۇاشىلىق ونىمىنە اينالدى.

"ساۋىن كەزىندە ەسەكتەن كۇننە شامامەن 2 كيلوگرام ئسۇت شعادى، ونىڭ قۇنى 60 يۇان". گۇما اۋدانى اۋىل شارۇاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق ەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجيى يۇان جين بىلاي دەپ تانىستىردى: شارۇا وتباسىلارى وزدەرى ەسەك باعىپ، ئسۇتىن ساتۇىنا، سونداي ـ اق ەسەكتى كاسىپورىنداعا امانات تاپ باقتىرۇعا دا بولادى، امانات تاپ باعۇعا بەرىلگەن ەسەكتىڭ ئار باسىنان جىلىنا 5000 ـــ 6000 يۇان پايدا ئبولىسى تۇسەدى.

ەسەك كاسىپ سالاسىنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلۇعا جەتەكشىلىك ەتۇدەگى زور قۇاتى كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ كۇن سايىن كەمەلدەنۇىنىڭ ارقاسىندا كەلگەن. جەرگىلىكتى باستاماشى كاسىپورىنداردىڭ باستاۋىندا ەسەك ئسۇتى پاراشوگى، ەسەك ەتىنىڭ تالعامالى ازىق ـ تۇلىگى سياقتى جىنىتكەتەي، شىكەرلەي مانەرلەنگەن ونىمدەر، سونداي ـ اق ساپ جاڭا ەسەك ئسۇتى شىنجياڭنىڭ ئشى ـ سىرتىنداعى بازارلارعا ساتىلىپ، ئونىمنىڭ ۇستەمە قۇنى مەن تانىمالدىلىعىن جوعارىلاتتى.

"ئبىر قۇمرا 300 گرامدىق ەسەك ئسۇتى پاراشوگىنىڭ بازاردىعى باعاسى 1200 يۇاننان استام"، يۇان جين بىلاي دەدى: ئبىرشاما جوعارى قورەكتىك قۇنى مەن ئونىم تاپشىلعىنا سۇيەنىپ، ەسەك ئسۇتى سياقتى قاتىستى مانەرلەنگەن ونىمدەر اسا تاماشا ونىمدىلىكتى جۇزەگە اسىردى.

كاسىپورىندار ئونىم قۇنىن جوعارىلاتۇ ئورىسىن اشۇعا تالپىنعان ساتتە، گۇما اۋدانى دا ەسەك كاسىپ سالاسىنىڭ وسىزامانداناعان مال شارۇاشىلىعىنا قاراي تيىن جاڭالاپ، دارەجەسىن ئوسىرۇى جولىندا ئتۇرلى قۇلشىنىستار جاسادى. تاياۋ جىلداردان بەرى، تۇتاس اۋدان باستاماشى كاسىپورىنداردى ەنگىزۇدەن، جەتىلدىرۇدەن سىرت، تاعى ىلگەرىندى ـ كەيىندى 55 مەڭ شارشى مەترلىك قورا ـ قالتقىنى جاڭالاپ، ئبىر توپ قىستاق دارەجەلى ۇرىقتاندىرۇ پۇنكتىن جاڭادان سالىپ، كەڭەيتىپ سالىپ، اۋىل شارۇاشىلىعىنىڭ ەگىمشىلىك قۇرىلىمىن ساپالاندىرىپ، جەم ـ ئشوپ ەگىمشىلگى كولەمىن كەڭەيتىپ، ئجەم ـ شوپپەن قامداۋداعى قىين ماسەلەلەردى ئونىمدى شەشىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ دامۇ نەگىزىن بەكەمدەدى.

تاماشا ونىمدىلىك پەن كەمەلدى كاسىپ ۇلگىسى گۇما اۋدانىنداعى شارۇالاردىڭ، اسىرەسە، كەدەي وتباسىلارىنىڭ ەسەك باعۇ بەلسەندىلىگىن زور دارەجەدە قوزعادى، قازىر گۇما اۋدانىندا قورادا باعىلعان ەسەك سانى 42 مىڭعا جەتىپ، 3 جىلدىڭ الدىنداعىمەن سالىستىرعاندا ئبىر قاتىتالدى. تۇتاس اۋداندا 18 مەڭ كەدەي وتباسى ەسەك باعىمشىلىعىنا ات سالىسىپ، باققان سانى قورادا باعىلعان ەسەك سانىنىڭ تەڭ جارىمىنان استى، ەسەك كاسىپ سالاسى جەرگىلىكتى ورىنداعى كەدەي بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىمىپ، كىرىستەرىن ارتتىرۇنداعى نەگىزگى كاسىپ سالاسىنىڭ بىرىنە اينالدى. قىستاق تۇرعىندارىنا ەڭ تانىس ئۇي حايۋاناتى قايتادان قولعا ورالىپ، تاماشا بۇرىلىس جاساۋدى ورناداپ، كومەسكى كۇشى زور، ونىمدىلگى تاماشا تىرەكتى كاسىپ سالاسىنا اينالدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ناتيجەدە ۇلگى كورسەتۇ اتىزىندا جۇگەرىنىڭ مۇ باسىندىق ەڭ جوعارى ئونىمى 1663.25 كيلوگرامعا جەتىپ، قازىرگى 1517.11 كيلوگرامدىق مەملەكەتتىك مول ئتۇسىم رەكوردىن جاڭالاپ، 146.14 كيلوگرامدىق زور مولشەردە ارتۇدى جۇزەگە اسىرعاندىعى كورسەتىلدى.

6 ـ شى شونجى ەگىس الاڭىنداعى جۇگەردەن مول ئونىم الۋدان وزەكتى ۇلگى كورسەتۇ رايوننىڭ اۋدانى 200 مۇ، مۇندا 78 سورت سناققا قاتىناستى. بۇل جولى ناق ئونىمىن مەجەلەۋ اۋماعى جىينى 30 مۇ، ناتيجەدە ۇلگى كورسەتۇ اتىزىندا 11 سورتتىڭ مۇ باسىندىق بىرلىك ئونىمى تۇگەلدەي 1500 كيلوگرامنان اسقان، جوعارى ئونىم، باستىسى، مۇ باسىندىق ماساق سانى مەن ئاربىر ماساقتاعى ئداننىڭ بىرلىك سالماعى تۇگەلدەي ارتۇدان كەلگەن، مۇنىڭ ىشىندە ئونىمى ەڭ جوعارى اتىزدىڭ مۇ باسىندىق ماساق سانى 8600گە، ئاربىر ماساقتاعى ئداننىڭ بىرلىك سالماعى 192 گرامعا جەتكەندىگى كورسەتىلگەن. كەزەكتە وسى تۇردەگى تەحنيكا ۇزاق ۋاقىت زەرتتەۋ ارقىلى كەمەلدەنۇگە بەت الدى، الدا مۇ باسىندىق ئونىمى 1500 كيلوگرام بولۇدى ورنىقتى جۇزەگە اسىرۇعا بولادى.

"تاماشا جارىق شارت ـ جاعدايىنا وزىق ەگىمشىلىك تەحنيكاسى قوسىلىپ، بۇل جولعى جۇگەرىنىڭ مۇ باسىندىق ئونىمى مەملەكەتتىك رەكوردىنى جاڭالاۋدى بىرگە جەبەدى"، ـ دەدى جۇڭگو اۋىل شارۇاشىلىعى علىم اكادەمياسى ەگىس داقىلىن علىمي زەرتتەۋ ورنىنىڭ ەگىس داقىلىن ئوسىرۇ جانە فيزيولوگيالىق جاڭالىق اشۇ ۇجىمىنىڭ جەتەكشى مامانى، اعا زەرتتەۋشى لي شاۋكۇن.

وسى زەرتتەۋ ۇجىمى جۇگەردەن مول ئونىم الۋ كومەسكى كۇشىنە ۇزاق ۋاقىت نزدەنىس جاساپ، بۇكىل ەلدەگى ساپالى تۇقىم جەتىلدىرۇ ورنىنداردىڭ مول ئونىم كومەسكى كۇشى بار سورتتارىن جىناپ، سۇ، تىڭايتقىشتى ئبىر تۇلعالاندىرىپ باسقارۇ شارتىندا ەگۇ جىيلىگىن جوعارىلاتىپ، شوعىرىن كەڭەيتۇ ارقىلى ئونىم كومەسكى كۇشىن اشىپ، "ئجىيى ەگىپ، ماساعىن، ئونىمىن ارتتىرۇدى، جوعارى ساپالى جاپىرلۇعا ئتوزىمدى شوعىردى جەتىلدىرىپ، گۇل اشقانىنان كەيىنگى توپ زاتىن ئوندىرۇ مەن جوعارى ئونىمدى ۇلەستىرۇدى" ۇيتقى ەتكەن ئونىم ارتتىرۇ جولىن ايقىندادى. بۇل تۇردەگى زەرتتەۋ جۇڭگو اۋىل شارۇاشىلىعى اكادەمياسىنىڭ "ەگىستىك جەر بايلىعىنان علىمي، ۇيلەسىمدى پايدالانۇ" كەلەلى مىندەتى سياقتى كوپتەگەن نسانداردىڭ قولداۋىنا يە بولدى، بۇل ئارى جۇگەرى سورتىنداعى جانە ئوسرۇ تەحنيكاسىنداعى كەلەلى ناتيجە.

ئتىلشى مىنانى ۇعىستى: 2009 ـ جىلدان باستاپ وسى زەرتتەۋ ۇجىمى شونجى ەگىس الاڭىمەن ئجيى سەلبەستىك ورىستەتىپ، زەرتتەي ئجۇرىپ جالپىلاستىرىپ، سول جىلى شونجى ەگىس الاڭىندا جۇگەرىنىڭ مۇ باسىندىق ورتاشا ئونىمى 500 ـــ 600 كيلوگرام بولعان، ئار مۇندا ەگىلگەن تىعىزدىعى 4000 تۇپكە جەتپەگەن. كەزەكتە شونجى ەگىس الاڭىنداعى 100 مەڭ مۇ كەلەتىن جۇگەرىگە تۇگەلدەي وسى تەحنيكا قولدانىلىپ، مۇ باسىندىق ورتاشا ئونىمى 1100 كيلوگرامعا جەتىپ، ئار مۇندا ەگىلگەن تىعىزدىعى 7000 تۇپكە جەتتى. بۇل تۇردەگى زەرتتەۋ جەتىستىگى تاعى دا 2019 ـ جىلعى اۋتونوميالى رايوندىق علىم ـ تەحنيكا العا باسارلىعى سيلىعىنىڭ 1 ـ دارەجەلى سيلىعىن دا الدى.

شىنجياڭ ەكونوميكاسى جاڭا ساتىعا كوتەرىلدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەكونوميكالىق قۇرىلىم ۇزدىكسىز ساپالاندىرىدى. شىنجياڭنىڭ 3 كاسىپ قۇرىلىمى "12 ـ بەسجىلدىقتىڭ"سوڭىنداعى (2015 ـ جىل) 45.6 : 39.1 : 15.3دان 2019 ـ جىلى 51.6 : 35.3 : 13.1عا رەتتەلىپ، قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورمانى نەگىزگى ارقاۋ ەتكەن دامۇ جۇلگەسى كۇن سايىن ايقىندالىپ، ەكونوميكا دامۇىنىڭ قوزعاۋشى كۇش قۇرىلىمى، كاسىپ قۇرىلىمى، فاكتور قۇرىلىمى، ارتۇ ئتاسىلى بۇرىن بولماعان ساپالانعان قايتا قۇرىلىمداۋدى باستان كەشىرۇدە. اسىرەسە، 3 كاسىپتىڭ دامۇ جاعدايى اناعۇرلىم ايقىندالا ئتۇستى: 1 ـ كاسىپتە ورەنى جوعارىلاتۇعا، استىقتى ورنىقتىرۇعا، ماقتانى ساپالاندىرۇعا، مال شارۇاشىلىعىن جەبەۋگە، جەمىس ـ جىدەك شارۇاشىلىعىن كۇشەيتۇگە، ەرەكشە ونىمدەردى گۇلدەندىرۇگە تاباندى بولىپ، وسى زامانعى اۋىل شارۇاشىلىعى كاسىپ سالاسى جۇيەسىن، ئوندىرىس جۇيەسىن جانە تيجارات جۇيەسىن جەدەل قالىپتاستىردى؛ 2 ـ كاسىپتە ماڭىزدى ئتۇيىندى ۇستاۋعا تاباندى بولىپ، مۇناي ـ حيميا ونەركاسىبى سياقتى ئداسىتۇرلى كاسىپتەردى جاڭالاپ دارەجەسىن كوتەرۇدى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، دامۇدىڭ جاڭا قوزعاۋشى قۇاتتارىن بەلسەنە جەتىلدىردى؛ 3 ـ كاسىپتە كەڭىنەن دامىتۇعا تاباندى بولىپ، قىزمەت وتەۋ كاسىبىن زورايتۇدى، ساپالى ەتەك الدىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، قامداۋعا قىزمەت وتەۋدى ۇزدىكسىز كەڭەيتىپ، سۇرانىستىڭ كومەسكى كۇشىن جارىققا شعاردى.

دامۇ ناتيجەلەرى حالىققا اناعۇرلىم تىمدىلىك اكەلدى. "13 ـ بەسجىلدىقتىڭ" الدىڭعى 4 جىلىندا شىنجياڭنىڭ قالا، اۋىلدارىنداعى تۇرعىنداردىڭ جان باسىندىق قولداعى تابىسى تۇگەلدەي GDPدىڭ ارتۇ قارقىنىنان استى. 2016 ـــ 2019 ـ جىلعا دەيىن بۇكىل رايوندىعى قالا ـ قالاشق تۇرعىنداردىڭ جان باسىندىق قولداعى تابىسى جىلىنا ورتا ەسەپپەن 7.1% ارتىپ، 2019 ـ جىلى 34 مەڭ 664 يۇانعا جەتتى؛ اۋىل ـ قىستاق تۇرعىنداردىڭ جان باسىندىق قولداعى تابىسى جىلىنا ورتا ەسەپپەن 8.6% ارتىپ، 2019 ـ جىلى 13 مەڭ 122 يۇانعا جەتتى.

جاڭا دامۇ كەزەڭىنە جەتكەندە شىنجياڭ انىعۇرلىم ىرىقتى كۇيمەن، اناعۇرلىم مەعم قادامەمەن اناعۇرلىم ساپالى، اناعۇرلىم ئونىمدى، اناعۇرلىم ئادىل، اناعۇرلىم بايماندى، اناعۇرلىم حاۋىپسىز دامۇدى قۇلشىنا جۇزەگە اسىرۇدا.